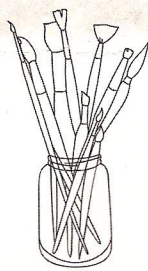

= SOCIALE UITSLUITING x

Worden justitiabelen uitgesloten?

MENSEN MET EEN PROBLEMATISCH LEVENSVERRHAAL ZIJN BRONNEN VAN CREATIVITEIT

v

Justitiabelen zijn met het gerecht in contact gekomen, omdat ze 'ten onrechte gepleegde criminele daden' pleegden. Maar wat betekent 'ten onrechte' in een regio als Vlaanderen? De armoede neemt hier van jaar tot jaar toe (nu 11%) en de consumptiemaatschappij dwingt velen tot ontembaar koopgedrag. Wat dus, als je daartoe niet de nodige middelen hebt? Dan loert sociale uitsluiting al gauw om de hoek. Sommige kansarmen raken opgesloten, omdat gebrekkige burgerzin bij hen tot kleinere of zwaardere criminele feiten leidde. Het gevolg is wel dat ze zich uitgestoten voelen. Die realiteit hypothekeert de kans om

CULTUURBELEVING IN PENITENTIAIRE INSTELLINGEN

Voor deze groep, en in het bijzonder voor hen die het stigma van een gevangenisstraf meedragen, kan een actieve, laagdrempelige cultuurbeleving een hefboom zijn bij het proces van re-integratie. Prof. Lydia Deveen stond als voorzitter aan de wieg van de vzw die zo'n hefboom biedt. Haar voornaamste bekommernis was de ontwikkeling van kritische zin door evaluatie, appreciatie en eigen productie van kunstwerken heen. Agnès Rammant bepleitte op haar beurt bij justitie vanaf 2000 het belang van de esthetische beleving in de wereld van detentie.

Als vrijwilligersvereniging met privésteun heeft Art Without Bars spijtig genoeg ervaren dat de officiële structuren haar activiteiten binnen de gevangenis muren weinig faciliteerden. Er gaat veel energie naar lobbywerk bij directeurs en middenkaders van de instellingen. Enthousiaste deelnemers blijven vaak verweesd achter. Eénmaal ging het over 'jongeren die door de rechter uit handen gegeven zijn' met wie een constructieve samenwerking was gestart. Jammer, zeker als je vaststelt dat dergelijke negatieve ervaringen niet beperkt blijven tot België, maar ook in buurlanden als Frankrijk, Engeland en Nederland schering en inslag zijn. Contacten met collega's in Nederland leerden dat de culturele werking er ook daar slecht aan toe is, sinds in 2016 nagenoeg alle subsidiëring aan animatoren van creatieve workshops wegens bezuinigingen drastisch is stopgezet.

aantal personen die een alternatieve strafmaatregel (elektronische enkelband, probatie en burgerdienst) ondergaan, zal doen toenemen.

Dus beperkt Art Without Bars maar beter haar culturele werking niet langer tot gedetineerden, maar breidt ze haar doelgroep uit tot sociaal herstellenden, en - gezien haar jarenlange ervaring - met bijzondere aandacht voor justitiabelen. Zo lanceerde de vzw voor haar 17de werkjaar een nieuw initiatief: kunstateliers voor sociaalherstellenden uit de regio in een gemakkelijk bereikbare ontmoetingsplaats aan de rand van Leuven. Sinds januari 2017 biedt zij er multidisciplinaire workshops aan. Lichaamsexpressie, slam, muziekbeleving en -praktijk, beeldende kunsten en schaduwtheater komen aan bod. De deelnemers vinden er hun ding, omdat het laagdrempelig en gevarieerd is.

BEGELEIDING DOOR STUDENTEN EN DOCENTEN

Om tot creatieve resultaten te komen werken de vrijwilligers samen met kunstenaars, die een groep van een 8-tal deelnemers een half jaar lang coachen voor toonmomenten. Stagiairs van de LUCA School of Arts, campus Lemmens, bouwen met hen het luik 'sound & music': dat kadert in een driejarig project dat de naam Top Hats (hoge hoeden) meekreeg. De vakgroep criminologie van de KU Leuven staat in voor de evaluatie van de verschillende fazen. In de eerste twee jaren bouwen ze een volwaardige schaduwtheatervoorstelling. Tijdens het derde jaar filmen ze de voorstelling en verspreiden en promoten ze het resultaat. Om de zes maanden werkt een nieuwe groep een volgende fase van het project uit. Het is de bedoeling dat de verfilmde voorstelling en de making-of van het schaduwtheater in samenwerking met de filmopleiding van NARAFI (Brussel) tot stand komt.

**ER GAAT VEEL ENERGIE
NAAR LOBBYWERK BIJ
DIRECTEURS EN
MIDDENKADERS VAN DE
INSTELLINGEN**

Zo raken zowel de studenten van de LUCA School of Arts als de vrienden en de sympathisanten, én het ruime publiek gesensibiliseerd. Die bewustmaking is het werk van de deelnemers van de laatste fase die met een zelf uitgewerkte PR-campagne de film bij culturele centra introduceren.

met een moeilijk – voor geïnterneerden bovendien ongewenst – verleden. De vzw hoopt dat het project Top Hats aantoont hoe actieve deelneming, trouwens als 'zinnvolle dagbesteding' door de justitiehuisen aanbevolen, het zelfrespect en het zelfvertrouwen bij justitiabelen verhoogt. Forensische teams van de centra voor geestelijke gezondheid bieden hierbij de nodige ondersteuning.

Onderzoek van buitenlandse vorsers heeft de cruciale rol van kunstbeleving om recidive te voorkomen al belicht. Ook eerdere kunstprojecten van Art Without Bars, zoals Art Story (2010-2015), onderstreepten het belang van kunst voor sociaal herstellenden. Ze pleiten voor de herwaardering van de evenmens die na een moeilijke levensloop ervoor kiest om de maatschappij meerwaarde terug te geven.

Mensen met een problematisch levensverhaal kunnen dankzij de ondersteuning van vrijwilligers en sympathisanten frisse bronnen van creativiteit worden.

Agnès Rammant en Anne Jolie in samenwerking met prof. em. Lydia Deveve

ART WITHOUT BARS